

Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1702-УП // Відомості Верховної Ради України. - 2014. - № 50-51. - Ст. 2057.

2. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про особливий режим спеціальної конфіскації майна» від 16 верес. 2015 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf35П=56358. - Назва з екрана.

3. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів : Закон України від 10 листоп. 2015 р. № 772-УШ // Відомості Верховної Ради України. - 2016. - № 1. - Ст. 2.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. // Голос України. - 2012. - № 90-91. - 19 трав.

5. Підписано угоду про співробітництво між Генеральною прокуратурою та Міжнародним центром з повернення активів Базельського інституту управління [Електронний ресурс] // Генеральна прокуратура України : [сайт]. - Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/ua/news.html?m=publications&t=rec&id=142546>. - Назва з екрана

*Тімченко Максим Вікторович -
слухач магістратури навчально-
наукового інституту № 1 Національної
академії внутрішніх справ*

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-КРИМІНАЛІСТИЧНІ ЗАСАДИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОПИТУ ЗА ЗАПИТОМ
КОМПЕТЕНТНОГО ОРГАНУ ІНОЗЕМНОЇ ДЕРЖАВИ
ШЛЯХОМ ПРОВЕДЕННЯ ВІДЕО-
АБО ТЕЛЕФОННОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

Процес реалізації криміналістичного забезпечення умовно можна визначити як комплекс функціональних елементів зі забезпечення процесуальних дій, що передбачає розроблення та використання відповідних криміналістичних рекомендацій під час розслідування злочинів. Важливе завдання тактико-криміналістичного забезпечення пов'язано з проведенням процесуальних дій у процесі реалізації заходів міжнародного

співробітництва, зокрема міжнародної правової допомоги як найбільш поширеної його форми.

Кримінальне процесуальне законодавство України передбачає допит за запитом компетентного органу іноземної держави шляхом проведення відео- або телефонної конференції у порядку, передбаченому законом запитуючої сторони такою мірою, що не суперечить засадам національного кримінального процесуального законодавства і загальновизнаним стандартам забезпечення прав людини й основоположних свобод [1].

Забезпечення вказаної процесуальної дії відбувається в межах надання міжнародної правової допомоги та є можливим лише за наявності відповідних підстав. Передусім звертають увагу на умови щодо неможливості прибуття певних осіб до компетентного органу іноземної держави, а також на засади гарантування безпеки таких осіб. Необхідно зазначити, що перелік підстав для допиту за запитом компетентного органу іноземної держави за допомогою відео- або телефонної конференції не є вичерпним. Таким чином, слідчий суддя або суд може його визначити в межах окремої ситуації та здійснити проведення допиту у присутності слідчого судді за місцезнаходженням особи, яку необхідно допитати.

Статті 10 та 11 Конвенції про взаємодопомогу в кримінальних справах між державами - членами Європейського Союзу передбачають, що слухання (допит) шляхом відео- або телефонної конференції має бути проведене безпосередньо судовим органом запитуючої держави-члена або під його керівництвом відповідно до свого законодавства [2].

Отже, допит здійснює запитуюча сторона за допомогою технічних засобів, а слідчий суддя виступає гарантом забезпечення прав і свобод осіб, які беруть участь у процесуальних діях у межах міжнародного співробітництва. До того ж, він не має права втручатись у процес допиту, окрім випадків, у зв'язку з виявленими обставинами, пов'язаними з порушенням засад кримінального процесуального законодавства України та загальновизнаних стандартів забезпечення прав людини і основоположних свобод, з метою їх усунення [3].

З одного боку, допит є одним з найбільш поширених способів отримання доказової інформації, а з іншого - це складний інформаційно-психологічний процес взаємодії та

взаємсприйняття осіб, з метою отримання фактичних даних про важливі для розслідування обставини. Його ефективність залежить від тактично правильно обраних прийомів встановлення психологічного контакту.

Допит за запитом компетентного органу іноземної держави шляхом проведення відео- або телефонної конференції забезпечує оперативність проведення процесуальних дій, зменшення судових витрат, а також гарантує безпеку учасників процесу. Однак цей процес супроводжується виникненням трансцендентних бар'єрів під час встановлення психологічного контакту з допитуваною особою.

Психологічний контакт розуміють як найбільш сприятливу психологічну атмосферу допиту, що сприяє взаємодії та взаємовідносинам учасників, а також створює певний «настрій» спілкування [4, с. 197]. На нашу думку, однією з проблем встановлення психологічного контакту під час допиту в режимі відео- або телефонної конференції є віддаленість учасників, оскільки це може негативно вплинути на їх інтеракцію, тобто на забезпечення безпосередньої міжособистісної взаємодії.

Іншою проблемою налагодження психологічного контакту може стати мовний бар'єр, незважаючи на те, що процесуальне законодавство зобов'язує компетентний орган запитуючої сторони забезпечити участь перекладача у відео- або телефонній конференції. Відповідні професійні навички перекладача, достатність його спеціальних знань, точність та коректність здійснення перекладу також визначатимуть ефективність допиту. На встановлення психологічного контакту у процесі такого допиту буде впливати неналежність технічних засобів, які застосовують під час відео- або телефонної конференції, несправності мережі з'єднання та передачі даних, якість звуку і зображення.

Таким чином, на ефективність та результативність допиту за запитом компетентного органу іноземної держави шляхом проведення відео- або телефонної конференції впливають такі чинники: створення сприятливих для допиту умов (атмосфери безпосередності особистого спілкування), врахування кваліфікації перекладачів, підбір сучасних та технічних засобів, які зможуть забезпечити високошвидкісне мережеве з'єднання та високу якість звуку і зображення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. - Харків : Одіссей, 2012. - 360 с.
2. Конвенція про взаємодопомогу в кримінальних справах між державами - членами Європейського Союзу [Електронний ресурс] : між нар. док. від 20 квіт. 1959 р. -. Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/go/994_238. - Назва з екрана.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : наук.-практ. коментар : у 2 т. / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль [та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. - Харків : Право, 2012. - Т. 2. - 768 с.
4. Криміналістика : підручник / В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель [та ін.] ; за ред. В. Ю. Шепітька. - Вид. 4-е перероб. і доповн. - Харків : Право, 2008. - 464 с.